

Obsah

PŘEDMLUVA (<i>Karel Reiner</i>)	5
---	---

I. TRADICE DECHOVÉ HUDBY

(Zpracováno podle rukopisné historické studie *dr. Roberta Šálka* a poznámek *Vladimíra Adamského* o vývoji malé dechové hudby)

1. Úvodem	9
2. Počátky dechové hudby. Dechové orchestry v armádě	10
3. Rozvoj dechové hudby v době národního obrození	18
4. Dechový orchestr po první světové válce	23
Literatura	26

II. SOUČASNÉ PROBLÉMY A ÚKOLY DECHOVÝCH SOUBORŮ

LIDOVÉ TVOŘIVOSTI

(*Emil Kubát*)

1. Vývoj po roce 1945	27
2. Současné problémy a úkoly	29
Literatura	33

III. VNITŘNÍ ORGANISACE A PLÁNOVÁNÍ PRÁCE V DECHOVÉM SOUBORU

(*Rudolf Myška*)

1. Jak založit soubor. Výběr členů	35
2. Materiální vybavení dechového orchestru a péče o nástroje (<i>Robert Šálek</i>)	38
3. Hospodaření souboru	43
4. Práce vedoucího souboru a ostatních funkcionářů	44
5. Formy výchovné práce v souboru	47
6. Plánování práce	50
a) Plán repertoáru	50
b) Plán politické a odborné výchovy	51
c) Zkoušky (plán zkoušek a plán nácviku)	52
d) Plán vystoupení	55
7. Příprava vystoupení	54

IV. CO MÁ ZNÁT DIRIGENT DECHOVÉHO ORCHESTRU

(Robert Šálek)

1. Ze všeobecné hudební nauky (tónová oblast — klíče — diatonika — chromatika — stupnice — tóniny — alikvotní tóny — intervaly)	57
2. Poznámky z harmonie (trojzvuk — kvintakord — obraty a čtyřhlasá úprava — vedení hlasů — spojování základních kvintakordů — závěry — čtyřzvuky a pětizvuky — alterace — vedlejší melodické a mimoakordické tóny — sekvence — modulace)	69
3. Tempo, dynamika, přednes (tempo — změny tempa — dynamika — přednesová a jiná označení — melodické ozdoby: příraz, skupinka, nátryl, náraz, trylek, obal — způsoby hry: legato, staccato, tenuto, portamento)	84
4. Poznámky o hudebních formách (R. Šálek a K. Reiner) (Obsah a forma — motiv, thema, fráze — dvojtaktí — věta — perioda — forma písňová: malá, rozšířená, složená — forma rondová a sonátová — rozbor formální výstavby)	91
5. Podstata hry na dechové nástroje a jejich třídění (Třídění nástrojů dechových a bicích — tvoření tónu — hmatová technika — nasazení — dýchání — postoje)	97
6. Notace a transpozice nástrojů v dechovém orchestru • (Ladění vysoké a nízké — nástroje s notací transponovanou — notace jednotlivých nástrojů — transpozice při různém ladění)	103
Literatura	108

V. INSTRUMENTACE PRO DECHOVÝ ORCHESTR

(Jindřich Praveček)

Úvodem	109
A. Část theoretická	
1. Stručný vývoj dechové instrumentace v ČSR po první světové válce (Hlavní rozdíly staré a nové instrumentace)	110
2. Pojednání o jednotlivých nástrojích, jejich ladění, funkci a použití (flétna — pikola — klarinet Es — klarinet B — křídlovka B — tenor — basová křídlovka — baryton — eufonium — trubka B — trubka Es — basová trubka B — lesní roh — pozoun — helikony — bicí nástroje)	112
3. Obsazení dechového orchestru (přehled nástrojových skupin — malé obsazení — velké obsazení)	119
4. Některé důležité zásady nové instrumentace	121
a) Volba tóniny	121
b) Poloha doprovodu v různých tóninách	122
c) Lomení a navazování melodie	123
d) O zvukových barvách dechového orchestru	123
e) Dynamika	124
5. Postup instrumentační práce	124
a) Instrumentace z klavírního partu	124
b) Instrumentace z partitury	125
B. Část praktická (Vysvětlivky k příkladům I.—XIX. v příloze)	126

VI. PRÁCE DIRIGENTA

1. Dirigent před orchestrem (<i>Jindřich Praveček</i>) (Vystupování a chování dirigenta — rozestavení orchestru) . . .	132
2. O ladění dechového orchestru (<i>Jindřich Praveček</i>) (Jak vyrovnávat vady v ladění nástrojů — vyladování skupin a celého orchestru — vyladování akordů dechového orchestru v plném znění)	136
3. Taktovací technika a základy dirigování (<i>Vilém Kyrál a Milan Bartoš</i>)	
a) Úvodem	140
b) Postoj, držení taktovky, pohyby paží	141
c) Taktovací schemata a jejich provedení	142
d) Přípravný a závěrový pohyb	148
e) Dělení gest. Neúplné předtaktí	150
f) Změny tempa. Slučování gest	154
g) Dynamické odstínění	158
h) Koruna (fermata)	160
i) Některé zvláštní problémy (práce levé ruky — taktování při pochodu)	164
Literatura	164

VII. REPERTOÁR A PROGRAMOVÁNÍ

1. Jak přistupovat k výběru skladeb (<i>Milan Etlík</i>) (Dobrá a špatná tradice — bohatost skladeb — aktuálnost — bohatost, všestrannost, pestrost repertoáru — úměrnost vyspělosti souboru)	165
2. Druhy a žánry skladeb (<i>Robert Šálek</i>) (Vydavatelská činnost — transkripce — pochod — formy taneční — stylisované tance — směsi — fantasie — předehra, rapsodie — úpravy státních hymen)	171
3. Druhy vystoupení a typy pořadů (<i>Robert Šálek</i>) (Zaměření ideově politické, výchovné, zábavné — koncert, estráda, tanec — ideově dramatická výstavba programu — kontrast — příklady programů tematických a nethematických)	178
4. Repertoárové problémy malé dechové hudby (<i>Vladimír Adamský</i>)	185

VIII. PROBLÉMY REALISTICKÉ REPRODUKCE

1. Cesta k realistické reprodukci (<i>Milan Bartoš</i>)	188
2. Postup práce vedoucího při nácviu pochodu (<i>Jindřich Praveček</i>)	191
3. Rozbor taneční skladby (malé obsazení) — (<i>Vladimír Adamský</i>)	194
4. Poznámky k reprodukci přednesových skladeb tanečního charakteru (velké obsazení)	197
a) „Chřasták“ Josefa Flégla (<i>Hynek Šluka</i>)	197
b) „Hopak“ Arama Chačaturjana (<i>Jindřich Praveček</i>)	199

ZÁVĚREM

(*Milan Bartoš*)

(Lidová zábava — spolupráce s jinými soubory — poradny lidové tvořivosti a hudební poradní sbory)	202
---	-----

PŘÍLOHA

Tabulka rozsahů jednotlivých nástrojů dechového orchestru.

Příklady ke kapitole o instrumentaci (*Jindřich Praveček*):

- I. Polohy akordů, citlivý tón
- II. Septima a nona
- III. Průtah
- IV. Předjímka a průchodné tóny
- V. E. Štolc: Šly panenky, pochod
- VI. J. Uhlíř: Přehlídka vojáků, intermezzo
- VII. K. Pádivý: Na břehoch Oravy, valčík
- VIII. V. Vačkář: Večer na moři, valčík
- IX. V. Dobiáš: Polka míru
- X. A. Chačaturjan: Gopak, ukrajinský tanec
- XI. V. Vačkář: Slovácký tanec č. 1
- XII. J. Fadrhons: Vítězný nástup, pochod
- XIII. J. Fadrhons: Pochod samopalníků
- XIV. J. Praveček: Zdar naší armádě, pochod
- XV. J. Praveček: Zlaté mládí, valčíkové intermezzo
- XVI. A. Dvořák: Humoreska
- XVII. J. Kalach: Kouzlo večera, valčík
- XVIII. F. Chopin: Polonéza A-dur (Vojenská)
- XIX. B. Smetana: Prodaná nevěsta, fantasie z opery
 - a) původní symfonická partitura
 - b) přehodnocení orchestrace v dechovém orchestru
- Příklad ke kapitole o reprodukci (*Vladimír Adamský*):
- XX. Kdyby byl Bavorov, česká lidová